

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор
З науково-методичної та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
" " " 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.2.2. ВВП ДИТЯЧА ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

напрямок підготовки 6.010101 "Дошкільна освіта"
Педагогічний інститут

Київ – 2016 рік

УДК 159.922.7 (075.8)
ББК 88.8

Дитяча практична психологія: роб. навч. прог. [для студентів напряму підготовки 6.010101 "Дошкільна освіта"] / уклад. О.М.Гріньова. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016.

Розробник:

Гріньова Ольга Михайлівна, доцент кафедри педагогіки та психології
Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки і психології

Протокол від 7 вересня 2016 року №2

Завідувач кафедри педагогіки та
психології

Іванюк Г.І.

Заступник директора з науково-
методичної та навчальної роботи

Машовець М.А.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 0101 “Педагогічна освіта” (шифр і назва)	Нормативна
	Напрямок підготовки 6.010101 “Дошкільна освіта” (шифр і назва)	
Модулів – 4		Рік підготовки:
Змістових модулів – 4		3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: психолого-педагогічне дослідження в формі проекту		Семестр
Загальна кількість годин - 144 години		5-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 години самостійної роботи студента - 3 години	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	22 год.
		Практичні, семінарські
		20 год.
		Модульні контрольні роботи
		6 год.
		Самостійна робота
		54 год.
		Індивідуальні завдання
6 год.		
Семестровий контроль		
36 год.		
	Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 1:1.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Вивчення даної дисципліни спрямовано на формування у студентів **психологічної компетентності** як складової професійної компетентності, що передбачає вивчення особливостей психічного розвитку дитини дошкільного віку, а також основних напрямків роботи вихователів і батьків з активізації психічного розвитку дошкільників і практичних вмінь використовувати засвоєні знання у практичній роботі вихователя.

Зміст психологічної компетентності студентів при вивченні даної дисципліни може бути конкретизований через такі **психологічні компетентності**:

- вільне оперування понятійно-термінологічним апаратом дисципліни “Дитяча практична психологія”;
- володіння знаннями про біологічні й соціальні чинники психічного розвитку дошкільника; основні новоутворення, нормативні кризи й типові відхилення психічного розвитку дитини дошкільного віку; основи психолого-педагогічного вивчення й активізації психічного розвитку дошкільника; розвиток психіки дитини в різних видах пізнавальної та провідній (ігровій) діяльності;
- вміння застосовувати здобуті теоретичні знання у практичній роботі з дітьми для вивчення актуального стану, перспектив найближчого розвитку і особливостей психічного розвитку дитини дошкільного віку;
- формування навичок планувати, організовувати й здійснювати психолого-педагогічне обстеження психічного розвитку дошкільника; а також розробляти й ефективно проводити заняття з активізації психічного розвитку дошкільника та формування позитивних особистісних якостей і властивостей у дітей;
- вміння використовувати базові психодіагностичні й психорозвивальні прийоми і техніки у роботі вихователя для підвищення навчальної успішності дітей;
- вміння організовувати ефективну співпрацю з батьками вихованців та колективом ДНЗ з метою активізації психічного розвитку вихованців;
- формування адекватної професійної самооцінки студентів, стійкого прагнення до власного професійного саморозвитку і самореалізації.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ І. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНИКА

Тема 1. Дитяча практична психологія як галузь психологічної науки

Основні поняття: психологія, дитяча психологія, дитинство, розвиток, онтогенез, сенсуалізм, преформізм, етологія, психоаналіз, біхевіоризм, когнітивні теорії, теорія соціального научіння, соціальна ситуація розвитку, принципи, методи.

1. Дитяча практична психологія як наука, її роль і місце в структурі вікової психології.
2. Предмет, мета і завдання дитячої практичної психології.
3. Внутрішньопредметні та міжпредметні зв'язки дитячої практичної психології.
4. Основні категорії дитячої практичної психології.
5. Історія розвитку дитячої практичної психології.
6. Основні теорії психічного розвитку дитини.
7. Принципи і методи дитячої практичної психології.

Тема 2. Психолого-педагогічні умови соціалізації дитини дошкільного віку

Основні поняття: соціалізація, особистість, норми, правила, визнання, спілкування, конформність, неконформність, самосвідомість, самооцінка, гендер, стать, статева ідентифікація, етичні норми.

1. Соціальні фактори соціалізації дошкільника.
2. Роль дорослого в засвоєнні дитиною соціальних норм і правил.
3. Роль етичних еталонів у особистісному розвитку дошкільника.
4. Засвоєння дитиною дошкільного віку соціальних ролей.
5. Прагнення дошкільника до визнання. Потреба в прийнятті і любові. Потреба в спілкуванні з однолітками.
6. Залежність дошкільника від групи і самостійність. Оцінки і самооцінки.
7. Гендерні фактори особистісного розвитку дошкільника. Статева ідентифікація дошкільника. Роль статевої ідентифікації у виборі ігор та іграшок.
8. Дружба і лідерство у дошкільному віці.

Тема 3. Типові проблеми і кризи психічного розвитку дошкільників

Основні поняття: криза, самостійність, незалежність, негативізм, протест-бунт, «Я-концепція», образ «Я», самосвідомість, внутрішнє психічне життя, довільність, опосередкованість, почуття, переживання, соціальна роль, тривожність, страхи, фобії, арттерапія, казкотерапія, імпульсивність,

гіперактивність, психогімнастика, музикотерапія, тип темпераменту, самостійність, конформність.

1. Криза 3-х років. Прагнення до самостійності й незалежності як основна детермінанта кризи 3-річного віку. Симптоми кризи 3-х років за Л.С.Виготським. Об'єктивна і суб'єктивна криза за М.І.Лісіною.

2. Феномен «Я сам» і розвиток «Я-концепції» в дошкільному віці. Феномен гордості дошкільника за власні досягнення.

3. Дитина з особливостями психічного розвитку в ДНЗ. Сучасні проблеми інклюзивної освіти дітей дошкільного віку.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ДІАГНОСТИКА І КОРЕКЦІЯ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНИКА

Тема 4. Психолого-педагогічна діагностика в роботі з дошкільниками

Основні поняття: психодіагностика, індивідуально-вікові особливості дітей, показники, норма, відхилення, методи, емпіричні методи, спостереження, тести, опитування, проєктивні методики, процедура, обстеження, заключення.

1. Поняття про психолого-педагогічну діагностику в ДНЗ.

2. Показники нормативно-вікового й індивідуального розвитку дітей дошкільного віку.

3. Показники особливостей психолого-педагогічної взаємодії педагогічного колективу ДНЗ з дітьми.

4. Особливості психолого-педагогічної діагностики дошкільників. Правила тестування.

5. Процедура психолого-педагогічного обстеження дошкільників.

6. Складання психолого-педагогічного заключення.

Тема 5. Психолого-педагогічна корекція психічного розвитку дошкільників

Основні поняття: психолого-педагогічна корекція, розвиток, принципи, показання, блоки психокорекційної роботи: діагностичний, установчий, корекційний, оцінний, модель психолого-педагогічної корекції.

1. Поняття про психокорекційну роботу. Стратегії психокорекційної роботи.

2. Психолого-педагогічна корекція дітей дошкільного віку

3. Принципи психолого-педагогічної корекції розвитку дошкільників

4. Структура психолого-педагогічної корекції дошкільників

5. Моделі та рівні психолого-педагогічної корекції дошкільників

6. Правила організації групової психокорекційної роботи з дітьми

7. Психотехнології активізації психічного розвитку дитини дошкільного віку

8. Активізація емоційно-особистісного розвитку дитини дошкільного віку засобами казкотерапії

9. Основні напрями арт-терапії (ізотерапія, музикотерапія, танцювальна терапія, пісочна терапія, системна сімейна арт-терапія) у робота з дітьми дошкільного віку

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ III. ОСОБЛИВОСТІ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНИКА В РІЗНИХ ВИДАХ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 6. Психологічні особливості мовлення і комунікації дитини дошкільного віку

Основні поняття: мова, мовлення, словник, словотворення, розгорнуте фразове мовлення, розуміння, комунікація (вербальна і невербальна), ситуативно-особистісна, ситуативно-ділова, позаситуативно-пізнавальна, позаситуативно-особистісна форми спілкування, вихователь, батьки, однолітки, міжособистісна взаємодія, брехня.

1. Розвиток мовлення в дошкільному віці. Особливості формування словника дошкільника.
2. Функції мовлення в дошкільному віці.
3. Психологічні особливості розвитку мовлення дошкільника в роботі вихователя.
4. Поняття про комунікацію. Види і функції комунікації. Етапи розвитку комунікації дошкільника.
5. Особливості комунікації дошкільника з дорослими: вихователями ДНЗ і батьками.
6. Феномен дитячої брехні.
7. Особливості комунікації дошкільників з однолітками.

Тема 7. Становлення гри як провідного виду діяльності дошкільника

Основні поняття: гра, предметно-маніпулятивні дії, будівельна гра, дидактична гра, сюжетно-рольова гра, іграшки, предмети-атрибути, ігрові ролі, ігрові правила, ігрові дії, міжособистісна взаємодія.

1. Гра як провідна діяльність дошкільного віку. Етапи розвитку гри дошкільника.
2. Передумови виникнення сюжетно-рольової гри. Характеристика сюжетно-рольової гри дошкільника. Значення предметів-атрибутів для розвитку сюжетно-рольової гри дошкільника.
3. Взаємини дітей в сюжетно-рольовій грі.
4. Інші види гри: будівельні ігри, рухливі ігри та ін.
5. Дидактична гра. Мета, структура, організація і правила дидактичної гри. Реалізація ігрової та дидактичної мети в дидактичній грі. Ігрові дії.

Тема 8. Розвиток побутової й трудової діяльності дошкільника

Основні поняття: діяльність, побутова, трудова, мотиви, гігієна, самообслуговування, навичка, звичка, поведінка, засвоєння.

1. Поняття про побутову діяльність.
2. Засвоєння норм і правил побутової поведінки в дошкільному віці. Особливості побутової діяльності дошкільників.
3. Психологічні особливості трудової діяльності. Передумови трудової

діяльності в дошкільному віці.

4. Напрямки розвитку трудової діяльності дошкільника
5. Мотивація трудової діяльності дошкільника.

Тема 9. Розвиток продуктивної діяльності дошкільника

Основні поняття: продуктивна діяльність, малювання, сенсорні еталони, графічні образи, колективний малюнок, колір, форма, задум, пізнавальний розвиток, конструювання, конструкція, умова, зразок.

1. Розвиток продуктивної діяльності в дошкільному віці. Задум продуктивної діяльності.

2. Зображувальна діяльність в дошкільному віці. Розвиток свідомості як рушійна сила генезису зображувальної діяльності в дошкільному віці. Функції малювання.

3. Зміст дитячих малюнків та його динаміка. Колективний малюнок як засіб активізації міжособистісної взаємодії дошкільників. Малювання за задумом.

4. Розвиток конструктивної діяльності в дошкільному віці. Види конструювання дошкільників.

5. Особливості конструктивної діяльності в дошкільному віці. Пізнавальний розвиток дитини і конструктивна діяльність.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ IV. ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ ДИТИНИ ДО ШКОЛИ

Тема 10. Криза 7-го року життя і проблема готовності дитини до школи

Основні поняття: криза, самостійність, образ «Я», самосвідомість, внутрішнє психічне життя, довільність, опосередкованість, почуття, переживання, соціальна роль, криза 7-го року життя, втрата безпосередності, “перше народження самосвідомості” за Л.С.Виготським, логіка почуттів, позаситуативне спілкування, готовність до школи.

1. Симптоми кризи 7-ми років. Феномен «втрати безпосередності».
2. Психологічні новоутворення кризи 7 років: довільність і опосередкованість психічного життя, узагальнення переживань («логіка почуттів»), позаситуативне спілкування, засвоєння соціальних ролей та ін.
3. Готовність дитини до школи.
4. Структура і рівні готовності дитини до школи. Діагностика готовності дитини до школи в умовах ДНЗ.
5. Психологічна готовність дитини до школи.

Тема 11. Психодіагностика і активізація готовності дитини до школи

Основні поняття: психологічна готовність до навчання у школі, психодіагностика, тести, проєктивні методики, інтелект, особистість, мотиви, шкільна перевтома, шкільна дезадаптація, обдарованість, загальні здібності, спеціальні здібності.

1. Психодіагностика пізнавальної й особистісної готовності дитини до школи.
2. Виявлення структури навчальної мотивації дошкільника.

3. Діагностика особливостей розвитку волювої активності дитини.
4. Активізація пізнавального й особистісного розвитку дітей.
5. Проблема навчання у школі дітей 6-річного віку.
6. Поняття про шкільну перевтому й шкільну дезадаптацію
7. Підготовка до навчання у школі обдарованих дітей.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	Денна форма							Заочна форма			
	усього	у тому числі						усього	у тому числі		
		л	сем	інд	С.р.	мод. контр	Сем контр		л	сем	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Модуль 1											
Змістовий модуль 1. Основні передумови психічного розвитку дошкільника											
Тема 1. Дитяча практична психологія як галузь психологічної науки	8	2	1		5				1		12
Тема 2. Психолого-педагогічні умови соціалізації дитини дошкільного віку	8	2	1		5				1		12
Тема 3. Типові проблеми і кризи психічного розвитку дошкільників	10	2	2	1	5						12
Разом за змістовим модулем 1		6	4	1	15	1,5			2		36
Усього годин	27,5							38			
Модуль 2											
Змістовий модуль 2. Психолого-педагогічна діагностика і корекція психічного розвитку дошкільника											
Тема 4. Психолого-педагогічна діагностика в роботі з дошкільниками	9	2	2		5				1	1	12
Тема 5. Психолого-педагогічна корекція психічного розвитку дошкільників	11	2	2	2	5				3	1	12
Разом за змістовим модулем 2		4	4	2	10	1,5			4	2	24
Усього годин	21,5							30			
Модуль 3											
Змістовий модуль 3. Особливості психічного розвитку дошкільника в різних видах діяльності											
Тема 6. Психологічні особливості мовлення і комунікації дитини дошкільного віку	9	2	2		5						12
Тема 7. Становлення гри як провідного виду діяльності дошкільника	9	2	2		5						12
Тема 8. Розвиток побутової й трудової діяльності	10	2	2	1	5				1		12

дошкільника											
Тема 9. Розвиток продуктивної діяльності дошкільника	9	2	2	1	4				1		12
Разом за змістовим модулем 4		8	8	2	19	1,5			2		48
Усього годин	38,5							50			
Модуль 4											
Змістовий модуль 4. Психологічна готовність дитини до школи											
Тема 10. Криза 7-го року життя і проблема готовності дитини до школи	9	2	2		5				1	1	11
Тема 11. Психодіагностика і активізація готовності дитини до школи	10	2	2	1	5				1	1	11
Разом за змістовним модулем 4		4	4	1	10	1,5			2	2	22
Усього годин	20,5							26			
Усього годин	144	22	20	6	54	6	36	144	10	4	130

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Дитяча практична психологія як наука	2
2.	Психолого-педагогічні умови розвитку дошкільника	2
3.	Проблеми психічного розвитку в дошкільному віці	2
4.	Психологічні особливості психодіагностичної роботи з дошкільниками	2
5.	Організація та проведення психокорекційної роботи з дошкільниками	2
6.	Розвиток комунікації у дошкільному віці	2
7.	Гра як провідна діяльність дитини дошкільного віку	2
8.	Генезис побутової й трудової діяльності дошкільників	2
9.	Формування продуктивної діяльності дошкільників	2
10.	Формування психологічної готовності дитини до школи	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість балів	Кількість годин
1.	Дитяча практична психологія як галузь психологічної науки	10	5
2.	Психолого-педагогічні умови соціалізації дитини дошкільного віку	10	5
3.	Психологічні особливості мовлення і комунікації дитини дошкільного віку	10	5
4.	Нормативні кризи й проблеми психічного розвитку дошкільника	10	5
5.	Психолого-педагогічна діагностика в роботі з дошкільниками	15	5
6.	Психолого-педагогічна корекція психічного розвитку дошкільників	15	5
7.	Становлення гри як провідного виду діяльності дошкільника	10	5
8.	Розвиток побутової й трудової діяльності дошкільника	10	5
9.	Розвиток продуктивної діяльності дошкільника	10	4
10.	Криза 7-го року життя і проблема готовності дитини до школи	15	5
11.	Методи активізації психологічної готовності дитини до школи	10	5
	Разом	125	54

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ДИТЯЧА ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ”

Разом: **144 год.**, лекції – 22 год., семінарські заняття – 20 год., інд. робота – 6 год.,
самостійна робота – 54 год., МКР – 6 год., сем. контр. - 36 год.

Модулі	Змістовний модуль I.			Змістовний модуль II.		Змістовний модуль III.				Змістовний модуль IV.	
Назва модуля	Основні передумови психічного розвитку дошкільника			Психолого-педагогічна діагностика і корекція психічного розвитку дошкільника		Особливості психічного розвитку дошкільника в різних видах діяльності				Психологічна готовність дитини до школи	
К-сть балів	78			72		124				92	
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Теми лекцій	Дитяча практична психологія як галузь психологічної науки (1 бал)	Психолого-педагогічні умови соціалізації дитини дошкільного віку (1 бал)	Нормативні кризи й проблеми психічного розвитку дошкільника (1 бал)	Психолого-педагогічна діагностика в роботі з дошкільниками (1 бал)	Психолого-педагогічна корекція психічного розвитку дошкільників (1 бал)	Психологічні особливості мовлення і комунікації дитин дошкільного віку	Становлення гри як провідного виду діяльності дошкільника (1 бал)	Розвиток побутової й трудової діяльності дошкільника (1 бал)	Розвиток продуктивної діяльності дошкільника (1 бал)	Криза 7-го року життя і проблема готовності дитини до школи (1 бал)	Психодіагностика і активізація готовності дитини до школи (1 бал)
Теми семінарських занять	Дитяча практична психологія як наука (10 балів)		Психолого-педагогічні умови розвитку дошкільника (10 балів)	Психологічні особливості діагностичної роботи з дошкільниками (15 балів)	Організація та проведення психокорекційної роботи з дошкільниками (10 балів)	Розвиток комунікації у дошкільному віці (10 балів)	Гра як провідна діяльність дитини дошкільного віку (10 балів)	Генезис побутової й трудової діяльності дошкільників (10 балів)	Формування продуктивної діяльності дошкільників (10 балів)	Особливості психічного розвитку дитини 7-го року	Методи активізації психологічної готовності дитини до школи (10 балів)
Самостійна робота	10	10	10	10	10	15	15	15	10	10	10
ІНДЗ											30 балів
Види контролю	МКР (25 балів)			МКР (25 балів)		МКР (25 балів)				МКР (25 балів)	
Підсумковий контроль	Екзамен										

Разом: 366 балів, $K_u = 6,1$.

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання студентами ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Дитяча практична психологія» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена проектна робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу. Програма включає як теоретичну, так і емпіричну частини.

Вид ІНДЗ, вимоги до нього та оцінювання:

ІНДЗ представляється як науково-педагогічне дослідження у вигляді **творчого проекту з актуальної проблеми дитячої практичної психології за вибором студента – 30 балів.**

Зміст проекту включає:

- ✓ авторський аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми проекту. Авторське обґрунтування студентом високої соціальної значущості, актуальності і недостатньої розробленості у фаховій літературі теми проекту;
- ✓ зміст, методика(-и) і результати власного емпіричного дослідження студента за змістом проекту;
- ✓ авторський прогноз подальшого розвитку психологічних тенденцій, явищ або процесів, виявлених студентом емпірично;
- ✓ авторську інтерпретацію студента щодо чинників і факторів, які зумовили одержані емпірично результати проекту;
- ✓ власні висновки та пропозиції щодо оптимізації психологічних тенденцій, явищ або процесів, які стали предметом творчого проекту студента.

Оцінюється повнота і творчий підхід до викладу проблеми за кожним з означених критеріїв. Максимальна кількість балів за кожним критерієм – 6 балів.

Шкала оцінювання ІНДЗ у вигляді есе

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	25-30	Відмінно
Достатній	18-24	Добре

Середній	10-17	Задовільно
Низький	0-9	Незадовільно

8. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

• *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, “клас навпаки”) із застосуванням інтерактивних інформаційних технологій, семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

• *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

9. Методи контролю

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

➤ *Методи усного контролю*: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

➤ *Методи письмового контролю*: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.

➤ *Методи самоконтролю*: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Переведення показників успішності студентів у загальноприйнятну систему рейтингових показників успішності здійснюється за формулами:

$K_y = K_{бм}/60$, $ПКб = K_{бс}/K_y$, де

K_y – коефіцієнт успішності;

$K_{бм}$ – максимальна кількість балів, за результатами вивчення дисципліни.

$ПКб$ – підсумкова кількість балів, що отримав бакалавр за вивчення дисципліни;

$K_{бс}$ – кількість балів, що отримав бакалавр при вивченні дисципліни.

Відповідно максимальний коефіцієнт успішності вивчення даної дисципліни становить: $K_y = 366/60$, $K_y = 6,1$.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «Дитяча практична психологія» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 60.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 10.1, табл. 10.2.

Таблиця 10.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Лекції	11
2.	Семінарські заняття	110
3.	Модульні контрольні роботи (1,2, 3, 4)	100
4.	Самостійна робота	125
5.	Індивідуальна навчально-дослідницька робота (творчий проект)	30
6.	Підсумковий рейтинговий бал	366

Таблиця 10.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 68	«достатньо»	E
69 – 74	«задовільно»	D
75 – 81	«добре»	C
82 – 89	«дуже добре»	B
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 10.3.

Таблиця 10.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень бакалаврів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати індивідуальні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання індивідуальних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні індивідуальних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження, які виконує бакалавр за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

У табл. 10.4 представлено розподіл балів, що присвоюються бакалаврам упродовж вивчення дисципліни «Дитяча практична психологія».

Таблиця 10.4

Розподіл балів, що присвоюються бакалаврам

МОДУЛІ	Індиві- дуальна робота	Модульні контроль- ні роботи	Самостійна робота ЗМ 1,
--------	------------------------------	------------------------------------	-------------------------------

Змістовий модуль 1 (семінари, практичні)			Змістовий модуль 2 (семінари, практичні)		Змістовий модуль 3 (семінари, практичні)				Змістовий модуль 4 (семінари, практичні)		ЗМ 3 ЗМ 4	ЗМ 1, ЗМ 2 ЗМ 3 ЗМ 4	ЗМ 2 ЗМ 3 ЗМ 4
T1	T2	T3	T1	T2	T1	T2	T3	T4	T1	T2	30	100	125
6	6	11	11	11	6	11	16	11	11	11			

Разом: 366 балів

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

11. Методичне забезпечення

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

12. Рекомендована література

Базова

1. Вікова і педагогічна психологія / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін., - 2-е вид., допов. -К.: Каравела, 2009. - 400 с.*
2. Дуткевич Т.В. Дошкільна психологія: модульний навч. посібник для студ. ВНЗ освітнього напрямку 7.010101 "Дошкільне виховання" / Т. В. Дуткевич ; Кам'янець-Подільський держ. ун-т. Інститут реабілітології. Кафедра психології освіти, праці та управління. - Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О.В., 2007. - 320 с.*
3. Люблинская А.А. Детская психология / Люблинская А.А. - М.: Просвещение, 1971. - 415 с.*
4. Павелків, Р.В. Дитяча психологія: навч. посіб. / Р. В. Павелків, О. Г. Цигипало. - К. : Академвидав, 2010. - 432 с. *
5. Шаграева О.А. Детская психология: Теоретический и практический курс: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Шаграева О.А. - М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. — 368 с.°

- * - література наявна у бібліотеці Університету;
- ° - література наявна в електронному репозитарії Університету

Допоміжна

6. Волков Б.С. Детская психология: от рождения до школы / Б.С.Волков, Н.В.Волкова. - СПб.: Питер, 2009. - 256 с.
7. Гріньова О.М. Дитяча психодіагностика / О.М.Гріньова, Л.А.Терещенко. - Вінниця: Нілан-Лтд, 2015. - 230 с.
8. Детская практическая психология / под ред. Т.Д.Марцинковской. - М.: Гардарики, 2000. - 255 с.
9. Крайг Г. Психология развития / Г. Крэйг. - СПб. : Питер, 2000. - 992 с.
10. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія : (курс лекцій) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. П. Кутішенко ; М-во освіти і науки України, Ін-т соц. робота та упр. НПУ ім. М. П. Драгоманова. - К. : Центр навч. л-ри, 2005. - 128 с.
11. Смирнова Е.О. Детская психология / Смирнова Е.О.. - СПб.: Питер. - 2009. - 306 с.

Робоча програма навчального курсу
"Дитяча практична психологія"

Упорядник: Гріньова Ольга Михайлівна, кандидат психологічних наук.

Б Дитяча практична психологія. Програма навчальної дисципліни / Укладач
О.М.Гріньова. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016. – 20 с.